

Citace záznamu

Zuzana Křenková, Radnice – Chomutov, tzv. Rytířský sál, *Renesanční a manýristické štukatéřství v Čechách a na Moravě* (online databáze), <https://stuky.upce.cz/node/749>, vyhledáno 7. 6. 2023.

Radnice – Chomutov, tzv. Rytířský sál

Číslo záznamu: 749

Bližší určení díla: Valená klenba s komunikujícími rámy

Památkově chráněno, č. úskp: 44115/5-885

Umístění: Hala ve druhém podlaží budovy radnice (tzv. Rytířský sál)

Datace: do roku 1594 (?)

Chomutov, radnice, tzv. Rytířský sál (David Svoboda, 2020)

Anotace

Původní raně gotická komenda německých rytířů s kostelem sv. Kateřiny byla mnohokrát upravována – během 15. a 16. století na feudální sídlo a od počátku 17. století pro potřeby městské správy. Renesanční přestavba sídla byla ukončena v závěru 16. století za Jiřího Popela z Lobkovic. Starší půdorysná osnova stavby byla fixována nově provedenými klenbami. Hala a trojice přilehlých prostor východní části dispozice druhého podlaží objektu získaly během této stavební úpravy zaklenutí s geometrickým štukovým dekorem. Klenby s tzv. komunikujícími rámy byly provedeny na konci 80. či na počátku 90. let 16. století.

Kraj Ústecký kraj	Okres Chomutov (okres)	Obec Chomutov	Katastr Chomutov I
Ulice, čp. / č. o. Náměstí 1. máje 1		GPS 50.46090549572357, 13.41682255268097	

Technika štku Tažené profily	Materiálová skladba	Povrchové úpravy monochromie (stávající stav) Sondáž provedená na centrálním oválném štukovém rámu klenby (Razimová – Cibulková 2004) prokázala, že původní omítková vrstva rámu byla opatřena světle šedým nátěrem. Ten byl později přetažen zažloutlým vápenným nátěrem, na kterém se zachovalo více mladších hlinkových nátěrů a současný bílý vápenný nátěr. Stěny prostoru a jednotlivá štuková pole pokrývaly renesanční nástěnné malby, ze kterých se zachovaly jen fragmenty ve čtvercových polích a znak ve středním oválném poli klenby.	Původnost Původní stav s druhotnými zásahy
--	----------------------------	---	--

Uměleckohistorický popis

Mimořádně komplikované dějiny chomutovské radnice sahají až do doby po polovině 13. století. Původní raně gotická komenda německých rytířů s kostelem sv. Kateřiny byla mnohokrát upravována – během 15. a 16. století na feudální sídlo a od počátku 17. století pro potřeby městské správy. Dvoupodlažní objekt nepravidelného půdorysu nese stopy četných stavebních period, které završila historizující přestavba realizovaná v 19. století. Pro podobu budovy jsou určující zejména stavební úpravy, které byly realizovány v několika etapách od konce 15. do konce 16. století. Výrazné, ještě goticko-renesanční stavební změny jsou spojeny s pány z Veitmile, kteří měli objekt v držbě od konce 15. do doby po polovině 16. století. Poslední velká přestavba spadá do doby, kdy bylo sídlo v majetku Lobkoviců. Do rukou Bohuslava Felixe z Lobkovic a na Hasištejně se Chomutov dostal v roce 1571. Po jeho smrti roku 1583 město krátce držel jeho syn Bohuslav Jáchym, který jej však v roce 1588 s dalšími statky vyměnil se svým příbuzným Jiřím Popelem z Lobkovic. V majetku Jiřího Popela bylo až do konfiskace roku 1594. Během lobkovicke držby objekt dostal v zásadě definitivní podobu. Změny nastaly zejména v interiéru. Dotkly se jak prostoru kostela sv. Kateřiny, kde ke dvěma starším oratořím přibyla třetí, tak zámeckých komnat. Starší půdorysná osnova byla fixována nově provedenými klenbami. Několik prostor druhého podlaží bylo během této stavební úpravy opatřeno zaklenutím s geometrickým štukovým dekorem. Přesnou dataci provedení klenutí haly a trojice přilehlých prostor východní části dispozice objektu nelze doložit písemnými prameny. Vzhledem k charakteru štukového dekoru s tzv. komunikujícími rámy lze však tvrdit, že byly klenby provedeny až v závěru lobkovicke držby Chomutova na konci 80. či na počátku 90. let 16. století.

Hala v prvním patře zámku (v půdorysu označena č. 46) odpovídá svou velikostí a polohou vnitřnímu západnímu traktu v přízemí. Prostor je osvětlen od severu velkým sruženým renesančním oknem a překlenut valenou klenbou. Obě delší stěny haly ukončuje široká odstupněná římsa, na které spočívá zaklenutí rozdělené širokými rámy na kazety. Střední vrcholové kazety mají tvar protáhlých oválů, jímž po stranách odpovídají menší čtvercová pole. Čtvercová a oválná pole jsou propojena krátkými žebry, které vytváří střední síť polygonů. Stěny prostoru a jednotlivá štuková pole klenby vyplňovaly renesanční malby. Zůstal z nich zachován jen lobkovicke znak ve středním vrcholovém poli a zlomky šedobílých ornamentálních výplní ve čtvercových postranních polích. Zbytky maleb byly odkryty při obnově prostoru na konci 19. století. Znakové pole bylo naposledy restaurováno v roce 2004 (Razimová – Cibulková 2004). Ze sondáže provedené i na štukovém rámu malby je zřejmé, že původní omítková vrstva rámu byla opatřena světle šedým nátěrem.

Historické zásahy / opravy

Malba s lobkovicke znakem ve středním oválném poli klenby byla restaurována v roce 2004 (Razimová – Cibulková 2004).

Literatura

Josef Opitz, Die Kirchen von Komotau, *Unsere Heimat I*, 1923.

Anton Gnirs, Wandmalereien in Stadtschols zu Komotau, *Unsere Heimat IV*, 1926, s. 92.

Josef Opitz, *Das Komotauer Rathaus*, in: *Veröffentlichungen der Museumsgesellschaft Komotau. Kunstgeschichtliche Reihe*, Komotau 1932.

Rudolf Anděl, *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Severní Čechy*, Praha 1984, s. 171–174.

Jaroslav Pachner, Radnice města Chomutova, její proměny v průběhu staletí, *Památky, příroda, život. Vlastivědný čtvrtletník Chomutovska XXIV*, 1992, č. 3, s. 70–76.

August Sedláček, *Hrady, zámky a tvrze Království českého. Litoměřicko a Žatecko*. XIV, Praha 2000, s. 317–322.

Jaroslav Pachner, Komenda, zámek a radnice v Chomutově, in: *Ústecký sborník historický*, Ústí nad Labem 2004, s. 233–247.

Prameny

Ludmila Razimová – Jana Cibulková, *Restaurátorská zpráva. Průzkum, restaurování a částečná rekonstrukce výzdoby Lobkovickeho znaku v rytířském sále v 1. patře radnice v Chomutově na náměstí 1. Máje č. p. 1*, Praha 2004. Uloženo na NPÚ ÚOP v Ústí nad Labem.

Dobroslava Menclová, *Stavebně historický průzkum. Chomutov, kostel sv. Kateřiny a radnice*, 1967. Uloženo na NPÚ ÚOP v Ústí nad Labem.

Autoři záznamu

Zuzana Křenková

Datum poslední změny

27.8.2022

Fotodokumentace současného stavu

Chomutov, radnice, Rytířský sál, klenba (David Svoboda, 2020)

Chomutov, radnice, Rytířský sál, klenba (David Svoboda, 2020)

Chomutov, radnice, Rytířský sál, detail klenby (David Svoboda, 2020)

Chomutov, radnice, Rytířský sál, detail klenby nad oknem (David Svoboda, 2020)

Chomutov, radnice, Rytířský sál, detail malby (David Svoboda, 2020)